

ŻNG.8361.234.2015

DECYZJA Nr 72/2015

Działając na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 i ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (tekst jednolity z 2015 r. Dz. U. poz. 678) oraz w związku z art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity z 2013 r. Dz. U. poz. 267 z późn. zm.)

Opolski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej

po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wymierza przedsiębiorcy **TOMECHNA – Małgorzata Tomechna, Michał Tomechna – Spółka Jawna, siedziba: 46 – 060 Prószków, ul. Daszyńskiego 1A, Nr NIP 7542472472**, karę pieniężną w wysokości 900,00 złotych (słownie złotych: dziewięćset 00/100) z tytułu wprowadzenia do obrotu handlowego artykułów rolno-spożywczych o niewłaściwej jakości handlowej – w zakresie oznakowania – w rozumieniu art. 3 pkt 5 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno – spożywczych (tekst jednolity z 2015 r. Dz. U. poz. 678) tj. 8 partii przetworów mięsnych o łącznej wartości: 947,91 zł, które **nie spełniały wymagań** prawa żywnościowego.

Uzasadnienie:

W dniach 15, 17 i 20.07.2015 r. działając na podstawie upoważnienia do przeprowadzenia urzędowej kontroli żywności Nr ŻNG-234/2015 z dnia 14.07.2015 r. inspektorzy reprezentujący Opolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej (zwanego dalej: OWIiH) przeprowadzili urzędową kontrolę żywności w sklepie zlokalizowanym przy ul. Daszyńskiego 1A w Prószkowie, należącym do przedsiębiorcy: **TOMECHNA – Małgorzata Tomechna, Michał Tomechna – Spółka Jawna, z siedzibą: 46 – 060 Prószków, ul. Daszyńskiego 1A** (zwanego dalej: Stroną).

Kontrolę przeprowadzono na podstawie następujących aktów prawnych:

- * art. 3 ust. 1, 2, 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 882/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L z 2004 r. Nr 165, s.1 z późn. zm.),
- * art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów

rolno-spożywczych (tekst jednolity z 2015 r. Dz. U. poz. 678), (zwanej dalej: ustawą o jakości handlowej),

- * art. 3 ust. 1 pkt 1, 2 i 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (tekst jednolity z 2013 r. Dz. U. z 2014 r. poz. 148 z późn. zm.).

W toku kontroli dokonano oceny prawidłowości oznakowania oferowanych do sprzedaży elementów handlowych świeżego mięsa oraz wyrobów wędliniarskich, stosownie do oznaczeń handlowych zadeklarowanych przez producentów na opakowaniach zbiorczych/porcjach handlowych oraz informacji przekazywanych konsumentom w miejscu sprzedaży.

W przedmiotowym zakresie ocenie jakości poddano 8 partii świeżego mięsa i jego przetworów łącznej wartości: 947,91 zł, które zakwestionowano ze względu na poniżej wskazane nieprawidłowości, a mianowicie:

a) 3 partie elementów handlowych świeżego mięsa o łącznej wartości 372,66 zł, które deklarowano jako:

- *karczek bez kości*, w ilości 15 kg, w cenie 14,99 zł/kg, wartości 224,85 zł,
- *schab z kością*, w ilości 8 kg, w cenie 12,99 zł/kg, wartości 103,92 zł,
- *ligawa wołowa*, w ilości 1,10 kg, w cenie 39,90 zł/kg, wartości 43,89 zł,

ze względu na brak określenia dla nabywcy danych identyfikujących producenta - co narusza § 19 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 29) (zwanego dalej: rozporządzeniem MRiRW), zgodnie z którym w przypadku środków spożywczych oferowanych konsumentowi finalnemu bez opakowań lub pakowanych przy sprzedaży, oprócz nazwy środka spożywczego podaje się między innymi: nazwę albo imię i nazwisko producenta.

W toku czynności kontrolnych ustalono, zgodnie z informacją zamieszczoną na etykiecie opakowania zbiorczego, iż producentem ww. mięsa jest: Matejka Joachim, ul. Rudzkiego 7, 45-631 Opole, Zakład Przetwórstwa Mięsnego ul. Przelotowa 19, Opole (zwany dalej: ZPM Matejka).

b) 5 partii wyrobów wędliniarskich o łącznej wartości 575,25 zł, deklarowanych pod nazwą:

1. **szynka konserwowa**, w ilości 8 kg, w cenie 17,99 zł/kg, wartości 143,92 zł – ze względu na brak wskazania na wywieszce lub w innej dostępnej formie dla nabywcy, danych w zakresie tj:
 - pełnej nazwy środka spożywczego - co narusza treść § 19 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia MRiRW, zgodnie z którym w przypadku środków spożywczych oferowanych konsumentowi finalnemu bez opakowań lub w przypadku pakowania ich w pomieszczeniu sprzedaży na życzenie konsumenta lub pakowanych do bezzwłocznej sprzedaży podaje się między innymi: nazwę środka spożywczego wskazaną w sposób określony w art. 17 rozporządzenia Nr 1169/2011. Na opakowaniu zbiorczym wyrobu, producent podał iż jest to: *produkt wieprzowy, blokowy, gruborozdrobniony, parzony z połączonych kawałków mięsa. Zawiera wodę dodaną i osłonkę niejadalną*, co nie zostało wykazane na wywieszce dla konsumenta finalnego.
 - danych identyfikujących producenta/wytwórcę - co narusza treść § 19 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia MRiRW, zgodnie z którym w przypadku środków spożywczych oferowanych konsumentowi finalnemu bez opakowań lub pakowanych przy sprzedaży, oprócz nazwy środka spożywczego podaje się między innymi: nazwę albo imię i nazwisko producenta. Producentem produktu są: *Zakłady Mięsne UNIMIĘS Sp. z o. o., ul. Powstańców Styczniowych 9, 32-500 Chrzanów* (zwany dalej: Unimięś).
 - wykazu składników – co narusza treść § 19 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia MRiRW, zgodnie z którym w przypadku środków spożywczych oferowanych konsumentowi finalnemu bez opakowań lub pakowanych przy sprzedaży, podaje się: wykaz składników zgodnie z art. 18–20 rozporządzenia Nr 1169/2011, z uwzględnieniem informacji, o których mowa w art. 21 tego rozporządzenia. Wykaz składników zamieszczony na etykiecie wyrobu to: *mięso wieprzowe 55%, woda, białko sojowe, skrobia ziemniaczana, substancja zagęszczająca E 407, E 407a, stabilizatory E 451,*

E 262, melitodekstryna, cukry, białko wp., przeciwutleniacz E 316, E 301, wzmacniacz smaku E 621, E 635, sól, błonnik **pszenny**, regulatory kwasowości E 330, E 321, E 331, aromaty (zawierają **mleko**, łącznie z **laktozą**), substancja konserwująca E 250.

- składników alergicznych występujących w produkcie - narusza wymóg określony w art. 9 ust. 1 lit. c w związku z art. 44 ust. 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 z 25 października 2011r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji WE nr 608/2004 (Dz. Urz. UE L z 2011r. Nr 304, s.18 z późn. zm.) (zwanego dalej: rozporządzeniem (UE) nr 1169/2011), jak również art. 14 ust. 3 lit. b rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. UE L z 2002 r. Nr 31, str. 1 z późn. zm.) (zwanego dalej: rozporządzeniem (WE) Nr 178/2002), ustanawiający ogólny wymóg w zakresie przekazywania konsumentom informacji dotyczącej unikania konkretnych negatywnych skutków dla zdrowia związanych z daną żywnością lub rodzajem żywności. *Unimiesz* w oznaczeniu handlowym produktu na opakowaniu zbiorczym/porcji handlowej podał pełny skład surowcowy zgodnie z ww. przepisami z uwzględnieniem składników alergicznych znajdujących się w wyrobie bądź mogących w występować w wyrobie, które nie będąc składnikami danego produktu dostały się do niego na zasadzie zanieczyszczenia krzyżowego (np. z linii produkcyjnej) podając informacje o treści: **Produkt może zawierać: jaja, seler, gorczycę, sezam, orzechy.**

Powyższa informacja o zawartości składników alergicznych w produkcie nie została udostępniona konsumentowi finalnemu.

2. **szynka włoska**, w ilości 4,5 kg, w cenie 17,99 zł/kg, wartości 80,95 zł - ze względu na brak wskazania na wywieszce lub w innej dostępnej formie dla nabywcy, danych w zakresie tj.:
 - pełnej nazwy środka spożywczego - co narusza treść § 19 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia MRiRW, zgodnie z którym w przypadku środków spożywczych oferowanych konsumentowi finalnemu bez opakowań lub w przypadku pakowania ich w pomieszczeniu sprzedaży na życzenie konsumenta lub pakowanych do bezzwłocznej sprzedaży podaje się między innymi: nazwę środka spożywczego wskazaną w sposób określony w art. 17 rozporządzenia Nr 1169/2011. Pełna nazwa wyrobu nadana przez producenta, a umieszczona na etykiecie opakowania porcji handlowej to: *Szynka włoska PIERO wędzonka. Szynka wieprzowa, parzona z dodatkiem wody*, co nie zostało wykazane na wywieszce dla konsumenta finalnego.
 - danych identyfikujących producenta/wytwórcę - co narusza treść § 19 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia MRiRW, zgodnie z którym w przypadku środków spożywczych oferowanych konsumentowi finalnemu bez opakowań lub pakowanych przy sprzedaży, oprócz nazwy środka spożywczego podaje się między innymi: nazwę albo imię i nazwisko producenta. Producentem produktu jest firma: *PINI Polska Sp. z o. o., ul. Intermodalna 8, 99-300 Kutno* (zwana dalej: *Pini*).
 - wykazu składników – co narusza treść § 19 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia MRiRW, zgodnie z którym w przypadku środków spożywczych oferowanych konsumentowi finalnemu bez opakowań lub pakowanych przy sprzedaży, podaje się: wykaz składników zgodnie z art. 18–20 rozporządzenia Nr 1169/2011, z uwzględnieniem informacji, o których mowa w art. 21 tego rozporządzenia. Wykaz składników zamieszczony na etykiecie wyrobu, ale nie uwidoczniony do wiadomości konsumentowi finalnemu to: *szynka wieprzowa 87%, woda, sól, stabilizator E 451, dekstroza, syrop*

glukozowy, przeciwutleniacz E 301, wzmacniacz smaku E 621, aromat rozmarynu, ekstrakty przypraw, substancje aromatyczne, substancje konserwujące E 250.

- składników alergennych występujących w produkcie - narusza wymóg określony w art. 9 ust. 1 lit. c w związku z art. 44 ust. 1 lit. a rozporządzenia (WE) Nr 1169/2011, jak również art. 14 ust. 3 lit. b rozporządzenia (WE) Nr 178/2002). Pini w oznaczeniu handlowym produktu na opakowaniu zbiorczym/porcji handlowej zamieścił informację: *Produkt może zawierać: **gluten, gorczycę, mleko (łącznie z laktozą) seler, soję.***

Powyższa informacja o zawartości składników alergennych w produkcie nie została udostępniona konsumentowi finalnemu.

3. **szynka po góralsku z pieca. Wędzonka wieprzowa, parzona, wędzona**, w ilości 3 kg, w cenie 29,99 zł/kg, wartości 89,97 zł - ze względu na brak wskazania na wywieszce lub w innej dostępnej formie dla nabywcy, danych w zakresie tj.:

- pełnej nazwy środka spożywczego - co narusza treść § 19 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia MRiRW, zgodnie z którym w przypadku środków spożywczych oferowanych konsumentowi finalnemu bez opakowań lub w przypadku pakowania ich w pomieszczeniu sprzedaży na życzenie konsumenta lub pakowanych do bezzwłocznej sprzedaży podaje się między innymi: nazwę środka spożywczego wskazaną w sposób określony w art. 17 rozporządzenia Nr 1169/2011. Pełna nazwa wyrobu nadana przez producenta, a umieszczona na etykiecie opakowania porcji handlowej to: *Szynka po góralsku - produkt wieprzowy, parzony, ciemno wędzony. Zawiera wodę dodaną, co nie zostało wykazane na wywieszce dla konsumenta finalnego.*
- składników alergennych występujących w produkcie - narusza wymóg określony w art. 9 ust. 1 lit. c w związku z art. 44 ust. 1 lit. a rozporządzenia (WE) Nr 1169/2011, jak również art. 14 ust. 3 lit. b rozporządzenia (WE) nr 178/2002. Producent: Sokółów S. A., Al. 550-lecie, 51-300 Sokółów Podlaski (zwany dalej: Sokółów) w oznaczeniu handlowym tj. wykazie składników, zgodnie z przepisami, wykazał składniki alergenne.

Ponadto przedmiotową szynkę zakwestionowano z uwagi na wprowadzanie konsumenta w błąd w zakresie rozbieżności pomiędzy składem wyrobu uwidocznionym przy wywieszce cenowej dla klienta „*mięso wieprzowe z szynki (84%), woda, sól, białko sojowe, stabilizatory: trifosforany E 451, difosforany E 450, cytroniany sodu E 331, chlorek potasy E 508, karagen E 407, moltodekstryna, sacharoza, glukoza, syrop glukozowy, białko wp. kolagenowe, przeciwutleniacz: askorbinian sodu, E 301, wzmacniacz smaku, glutaminian monosodowy E 611, aromaty (w tym aromat dymu wędzarniczego) zawierają soję, czosnek, substancje konserwujące: azotyn sodu E 250*”, a składem zamieszczonym na etykiecie opakowania zbiorczego „*składniki: mięso wieprzowe z szynki (84%), woda, sól, białko sojowe, moltodekstryna, stabilizatory sodu, aromaty (w tym aromat dymu wędzarniczego) zawiera soję czosnek, substancję konserwującą, azotyn sodu. Możliwa obecność zbóż zmodyfikowanych, **gluten, seler, gorczycę, mleko (łącznie z laktozą)***”.

4. **połędwica sopocka. Wędzonka parzona**, w ilości 3,5 kg, w cenie 22,99 zł/kg, wartości 80,46 zł, - ze względu na:

- wprowadzanie konsumenta w błąd w zakresie rozbieżności pomiędzy składem wyrobu uwidocznionym przy wywieszce cenowej dla klienta „*skład: mięso wieprzowe 85%, woda, sól, przyprawy naturalne, substancja zagęszczająca E 407, glukoza, stabilizatory (E 451, E 450, E 331), przeciwutleniacz (E 316) substancje wzmacniające smak (E 621), hydrolizat białka sojowego, substancja konserwująca E 250*”, a składem zamieszczonym na etykiecie opakowania zbiorczego „*składniki: mięso wieprzowe 75%, woda, sól, substancja konserwująca E 250, substancja zagęszczająca E 407, glukoza, stabilizator: E 451, E 450, E 450v, E 331, przeciwutleniacz E 316, wzmacniacz smaku E 621, E 635, SOJOWY hydrolizat białkowy, regulator kwasowości E 261, E 326, ocet, aromaty (SELER)*”.
- brak wskazania składników alergennych występujących w produkcie - narusza wymóg

określony w art. 9 ust. 1 lit. c w związku z art. 44 ust. 1 lit. a rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011, jak również art. 14 ust. 3 lit. b rozporządzenia (WE) Nr 178/2002. Producent ZPM Matejka w oznaczeniu handlowym tj. wykazie składników, zgodnie z przepisami, wykazał składniki alergenne.

5. **ogonówka domowa**, w ilości 5 kg, w cenie 35,99 zł/kg, wartości 179,95zł - ze względu na brak wskazania na wywieszce lub w innej dostępnej formie dla nabywcy, danych w zakresie:
- pełnej nazwy środka spożywczego - co narusza treść § 19 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia MRiRW, zgodnie z którym w przypadku środków spożywczych oferowanych konsumentowi finalnemu bez opakowań lub w przypadku pakowania ich w pomieszczeniu sprzedaży na życzenie konsumenta lub pakowanych do bezzwłocznej sprzedaży podaje się między innymi: nazwę środka spożywczego wskazaną w sposób określony w art. 17 rozporządzenia Nr 1169/2011. Na wywieszce i oznaczeniu handlowym producenta podano jedynie nazwę handlową tzn. *ogonówka domowa*, bez wskazania informacji w zakresie rodzaju wyrobu (wędzonka), dokonanych procesów technologicznych (wędzenia, parzenia).
 - danych identyfikujących producenta/wytwórcę - co narusza treść § 19 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia MRiRW, zgodnie z którym w przypadku środków spożywczych oferowanych konsumentowi finalnemu bez opakowań lub pakowanych w pomieszczeniu sprzedaży, oprócz nazwy środka spożywczego podaje się między innymi: nazwę albo imię i nazwisko producenta. Producentem produktu jak ustalono w czasie kontroli jest firma: PPHU Masarnia Brzozowscy s. c. K. Brzozowski, M. Brzozowski, 46-060 Prószków-Przysiecz, ul. Opolska 4 (zwana dalej: PPHU Masarnia Brzozowscy).
 - wykazu składników – co narusza treść § 19 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia MRiRW, zgodnie z którym w przypadku środków spożywczych oferowanych konsumentowi finalnemu bez opakowań lub pakowanych w pomieszczeniu sprzedaży, podaje się: wykaz składników zgodnie z art. 18–20 rozporządzenia Nr 1169/2011, z uwzględnieniem informacji, o których mowa w art. 21 tego rozporządzenia. Wykaz składników zamieszczony na etykiecie wyrobu to: „*składniki- mięso wieprzowe, sól peklowa (azotan sodu-konserwant)*.”

Wykazane przedmiotowe uchybienia w zakresie zastosowanych i podanych do wiadomości konsumentów nazw (w oznaczeniach opakowań zbiorczych, jak również na wywieszkach) oraz rozbieżności w składach produktów, naruszają postanowienia art. 7 ust. 1 lit. a oraz art. 36 ust. 2 rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011, formułujące zakaz wprowadzania konsumentów w błąd.

Opisane produkty oferowano do sprzedaży „luzem” na stoisku z tradycyjną obsługą klienta, gdzie jedyną formę informacji o produkcie stanowią oznaczenia handlowe podane do wiadomości nabywcy, przez sprzedawcę – Stronę.

Ze względu na coraz częściej występujące wśród konsumentów alergie i nietolerancje pokarmowe przepis art. 14 ust. 3 lit. b rozporządzenia (WE) Nr 178/2002 określa ogólny wymóg udostępniania informacji konsumentom, dotyczących unikania konkretnych negatywnych skutków dla zdrowia związanych z daną żywnością lub rodzajem żywności, a w tym przypadku alergenów. Jedyną opcją dla osób cierpiących na alergię pokarmową jest staranne unikanie alergenów. Głównym źródłem informacji dla konsumenta o obecności alergenów w produktach spożywczych są ich etykiety. Rozporządzenie (UE) nr 1169/2011 wymaga, aby każdy z alergennych składników wymienionych na liście alergenów był deklarowany na opakowaniu produktu. Lista ta obejmuje 14 produktów wymienionych w załączniku Nr II ww. rozporządzenia. Art. 21 ust. 1 lit. b rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 wymaga aby nazwa substancji lub produktu powodującego alergię lub reakcję nietolerancji była podkreślona za pomocą pisma wyraźnie

odróżniającego ją od reszty wykazu składników, np. za pomocą czcionki, stylu lub koloru tła.

Przepisy rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011 zawierają wykaz danych szczegółowych, których podanie jest obowiązkowe. W art. 9 ust. 1 lit. c rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011 ustanowiono **obowiązek** podania w oznakowaniu produktu następujących danych szczegółowych: „wszelkie składniki lub substancje pomocnicze w przetwórstwie wymienione w załączniku II lub uzyskane z substancji lub produktów wymienionych w załączniku II, powodujące alergie lub reakcje nietolerancji, użyte przy wytworzeniu lub przygotowywaniu żywności i nadal obecne w produkcie gotowym, nawet jeżeli ich forma uległa zmianie”.

Brak wyszczególnienia w składzie podanym do wiadomości konsumentów składników będących alergenami w odniesieniu do 4 partii wyrobów wędliniarskich (szczegółowo opisanych w pkt 1, 2, 3 i 4), oferowanych do sprzedaży „luzem” narusza wymogi art. 44 ust. 1 lit. a rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011, który stanowi, iż „w przypadku oferowania środków spożywczych do sprzedaży konsumentom finalnym lub zakładom żywienia zbiorowego bez opakowania lub w przypadku pakowania środków spożywczych w pomieszczeniu sprzedaży na życzenie konsumenta lub ich pakowania do bezpośredniej sprzedaży”, przekazanie danych szczegółowych określonych w art. 9 ust. 1 lit. c rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011 **jest obowiązkowe**.

Niezależnie od powyższych uchybień, w stosunku do partii 3 przetworów mięsnych (szynki konserwowej, szynki włoskiej, ogonówki domowej) ustalono, iż na wywieszkach podano jedynie nazwy zwyczajowe nie uwidaczniając jednak informacji w zakresie rodzaju użytego mięsa (szynka wieprzowa), stopnia rozdrobnienia (np. grubo rozdrobniona – szynka konserwowa), jak również zabiegów, którym poddane zostały te przetwory (np. wędzona, parzona). Informacje te były jednak obecne na przedłożonych na żądanie inspektorów etykietach opakowań zbiorczych. Powyższe jest niezgodne z art. 17 ust. 1 rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011 oraz Załącznikiem VI Część A pkt 1 niniejszego rozporządzenia, które definiują nazwę środka spożywczego.

Zgodnie z wyżej wskazanymi przepisami nazwą środka spożywczego jest jego nazwa przewidziana w przepisach, a w przypadku jej braku nazwa zwyczajowa lub opisowa danego środka spożywczego. Ponadto nazwie środka spożywczego towarzyszą obowiązkowe dane szczegółowe dotyczące warunków fizycznych tego środka spożywczego lub szczególnego przetwarzania jakiemu został on poddany. Dane szczegółowe towarzyszą nazwie środka spożywczego, we wszystkich przypadkach, w których ich pominięcie mogłoby wprowadzić nabywcę w błąd. W przypadku zakwestionowanych wyrobów wędliniarskich, brak było informacji o dobudku wody do produkcji (dotyczy szynki konserwowej, szynki włoskiej oraz szynki po góralsku) oraz rodzaju osłonki (dotyczy szynki konserwowej). Wymogi w zakresie nazewnictwa osłonek wędlin zostały sprecyzowane w Załączniku VI Część C rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011, który stanowi, że: jeżeli osłonka wędliny nie jest jadalna, musi to zostać wskazane.

W czasie trwania kontroli Panią Małgorzatę Tomechna reprezentującą Stronę, pouczone w zakresie rzetelnego oznakowania wyrobów oferowanych do sprzedaży, w tym przekazywania konsumentom wymaganych przepisami prawa informacji handlowych, w przypadku oferowania środków spożywczych bez opakowań czyli pakowanych przy sprzedaży.

Strona podjęła dobrowolne działania naprawcze w zakresie uwidocznienia dla klientów informacji o rzeczywistym wykazie składników oferowanych wyrobów wędliniarskich oraz wszelkich danych wymaganych w regulacjach prawnych.

W dniu 17.07.br (w czasie trwania kontroli) przedłożono foldery z wykazem asortymentów wędlin i mięs potencjalnych producentów tj.: ZPM Matejka, Unimięs, PPHU Masarnia Brzozowscy. Jednakże w okazanych folderach brak było poddanych weryfikacji wyrobów (szynka konserwowa prod. Unimięs, szynka włoska prod. Pini, szynka po góralsku prod. Sokołów), a w przypadku połędwicy sopockiej prod. ZPM Matejka – stwierdzono rozbieżności pomiędzy składem wyrobu wykazanym w folderze, a informacją podaną na wywieszce dla klienta. W odniesieniu do ogonówki domowej prod. PPHU Masarnia Brzozowscy, nazwę wyrobu wykazaną w folderze podano w sposób niespełniający wymagań zawartych w art. 17 rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011.

Strona zobowiązał się do podjęcia dobrowolnych działań naprawczych w zakresie uwidocznienia

dla klientów informacji o wykazie składników oferowanych wyrobów wędliniarskich oraz wszelkich danych wymaganych w regulacjach prawnych. Na powyższą okoliczność *Strona* złożyła odrębne oświadczenie potwierdzając tym samym, iż wymagane przepisami prawa oznaczenia handlowe zostały uzupełnione w dniu 20.07. br., a rozbieżności w zakresie oznaczeń handlowych skorygowano.

Powyższe ustalenia zostały udokumentowane w protokole kontroli ŻNG.8361.234.2015 oraz załączniku Nr 1 - „Zestawienie elementów handlowych mięsa świeżego, sprawdzonego w zakresie prawidłowości oznakowania i przestrzegania terminów przydatności do spożycia, w sklepie w Prószkowie, ul. Daszyńskiego 1 A, należącego do: TOMECHNA - Małgorzata Tomechna, Michał Tomechna Sp. J., 46-060 Prószków ul. Daszyńskiego 1A – stan na dzień 15.07.2015r.”, oraz załączniku Nr 2 - „Zestawienie wyrobów wędliniarskich sprawdzonych w zakresie prawidłowości oznakowania i przestrzegania terminów przydatności do spożycia w sklepie w Prószkowie, ul. Daszyńskiego 1 A, należącym do: Tomechna - Małgorzata Tomechna, Michał Tomechna Sp. J., 46-060 Prószków ul. Daszyńskiego 1A – stan na dzień 15.07.2015r.”, które zostały przyjęte bez zastrzeżeń przez Panią Małgorzatę Tomechna reprezentującą *Stronę*.

Przedstawiony wyżej stan faktyczny i prawny był podstawą do wszczęcia postępowania administracyjnego w przedmiocie wymierzenia na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej kary pieniężnej z tytułu wprowadzenia do obrotu artykułów rolno-spożywczych nieodpowiadających wymaganiom jakościowym. W dniu 20.08.2015 r. *Strona* odebrała zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego.

Jednocześnie w przedmiotowym zawiadomieniu OWIIH poinformował, że przed wydaniem rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie na podstawie art. 10 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.) (zwany dalej: *Kpa*) *Stronie* przysługuje prawo do zapoznania się z aktami sprawy oraz składanie wyjaśnień i wniosków dowodowych. OWIIH wyznaczył *stronie* 10 - dniowy termin do zapoznania się z dowodami zebranymi w sprawie, liczony od dnia doręczenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego. *Strona* nie skorzystała z przysługującego jej uprawnienia. Natomiast pismem z dnia 21.08.2015 r. (data wpływu pisma 27.08.2015 r.) przesłała zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku podatkowy 2014 (PIT-36L Małgorzaty Tomechna i Michała Tomechna) oraz wielkości średniorocznego zatrudnienia pracowników w przeliczeniu na pełne etaty.

Opolski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej ustalił i stwierdził co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 17 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, **podmioty prowadzące przedsiębiorstwo spożywcze zapewniają na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji zgodność żywności z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności i kontrolowanie przestrzegania tych wymogów.**

Zagadnienie zakresu odpowiedzialności zostały ponadto precyzyjnie uregulowane w art. 8 rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011. Zgodnie z art. 8 ust. 1 ww. rozporządzenia: „**podmiotem działającym na rynku spożywczym odpowiedzialnym za informacje na temat żywności jest podmiot, pod którego nazwą lub firmą jest wprowadzany na rynek dany środek spożywczy**”. Co więcej w art. 8 ust. 2 ww. rozporządzenia zawarto argumentację, iż: „**podmiot działający na rynku spożywczym odpowiedzialny za informację na temat żywności zapewnia obecność i rzetelność informacji na temat żywności zgodnie z mającym zastosowanie prawem dotyczącym informacji na temat żywności oraz z wymogami odpowiednich przepisów krajowych**”. Kluczowy jest również zapis art. 8 ust. 6 rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011, zgodnie z którym **„podmioty działające na rynku spożywczym zapewniają w przedsiębiorstwach pozostających pod ich kontrolą przekazywanie informacji na temat żywności nieopakowanej przeznaczonej do dostarczenia do konsumenta finalnego lub do zakładów**

żywienia zbiorowego podmiotowi działającemu na rynku spożywczym otrzymującemu żywność, aby umożliwić, tam gdzie jest to wymagane, przekazywanie konsumentom finalnym obowiązkowych informacji na temat żywności". Bez uszczerbku dla tej zasady, podmioty działające na rynku spożywczym zapewniają przestrzeganie w przedsiębiorstwach pozostających pod ich kontrolą wymogów prawa dotyczącego informacji na temat żywności i odpowiednich przepisów krajowych mających znaczenie dla ich działalności i upewniają się, że wymogi te są spełnione (art. 8 ust. 5 rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011).

W przedmiotowej sprawie podmiotem, który wprowadził kwestionowane produkty do obrotu, tj. ponosi odpowiedzialność za prawidłowość oznakowania wprowadzonych do obrotu towarowego elementów handlowych świeżego mięsa oraz przetworów mięsnych jest *Strona*.

Ustawa o jakości handlowej stanowi w art. 4 ust. 1, że: „**wprowadzane do obrotu artykuły rolno-spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania, oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta**”.

Jak wynika z art. 3 pkt 5 *ustawy o jakości handlowej*, przez **jakość handlową** należy rozumieć cechy **artykułu rolno-spożywczego** dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz **wymagania wynikające** ze sposobu produkcji, opakowania, **prezentacji i oznakowania**, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi. Z przytoczonej definicji, wynika że oznakowanie środków spożywczych, jest jednym z elementów jakości handlowej.

Dla zastosowania przepisu art. 4 ust. 1 *ustawy o jakości handlowej*, nie jest wymagane przypisanie winy podmiotowi wprowadzającemu do obrotu produkt żywnościowy o niewłaściwej jakości handlowej. Przepis ten jest wyrazem odpowiedzialności administracyjnej, która ma charakter obiektywny, a więc wystarczy już sam fakt zachowania naruszającego taki przepis. Jak wskazywał Trybunał Konstytucyjny w szeregu orzeczeń, m. in. w wyroku z dnia 7 lipca 2009 r. sygn. akt K 13/08 (OTK - A 2009/7/105; LEX nr 504061) cechą charakterystyczną sankcji administracyjnej jest założenie stosowania jej automatycznie względem podmiotu ponoszącego odpowiedzialność obiektywną za naruszenie ustawowych przepisów. Sankcja administracyjna ma przede wszystkim funkcję prewencyjną, co nie wyłącza również jej charakteru dyscyplinująco-represyjnego. Adresat decyzji administracyjnej nakładającej sankcję administracyjną z tytułu naruszenia sankcjonowanego przepisu ustawowego ponosi więc odpowiedzialność obiektywną.

Przepisy prawa żywnościowego określają szczegółowo jakiego rodzaju informacje należy umieszczać w oznakowaniu artykułów rolno-spożywczych oferowanych do sprzedaży „luzem” i w jak sposób należy to uczynić. Wymagania, o których mowa zawarto w § 19 ust. 1 *rozporządzenia MRiRW*, który stanowi: *W przypadku środków spożywczych oferowanych do sprzedaży konsumentowi finalnemu lub zakładom żywienia zbiorowego bez opakowania lub w przypadku pakowania środków spożywczych w pomieszczeniu sprzedaży na życzenie konsumenta finalnego lub ich pakowania do bezzwłocznej sprzedaży podaje się:*

- 1) nazwę środka spożywczego wskazaną w sposób określony w art. 17 *rozporządzenia nr 1169/2011*;
- 2) nazwę albo imię i nazwisko producenta;
- 3) wykaz składników – zgodnie z art. 18–20 *rozporządzenia nr 1169/2011*, z uwzględnieniem informacji, o których mowa w art. 21 *tego rozporządzenia*.
- 4) klasę jakości handlowej albo inny wyróżnik jakości handlowej, jeżeli zostały one ustalone w przepisach w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej poszczególnych artykułów rolno-spożywczych lub ich grup albo jeżeli obowiązek podawania klasy jakości handlowej albo wyróżnika wynika z odrębnych przepisów;
- 5) w przypadku produktów rybołówstwa w rozumieniu pkt 3.1 załącznika I do *rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego*

mrożonych glazurowanych – dodatkowo informację dotyczącą ilościowej zawartości glazury lub ryby albo owoców morza w tych produktach;

6) w przypadku pieczywa – dodatkowo:

a) masę jednostkową,

b) informację „pieczywo produkowane z ciasta mrożonego” albo „pieczywo produkowane z ciasta głęboko mrożonego” – gdy został zastosowany taki proces technologiczny.

Zgodnie z § 19 ust. 2 *rozporządzenia MRiRW*, informacje, o których mowa w ust. 1, podaje się w miejscu sprzedaży na wywieszce dotyczącej danego środka spożywczego lub w inny sposób, w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi finalnemu.

Powyższe znajduje uzasadnienie w wydanym przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wyroku z dnia 7 stycznia 2014 r. (sygn. akt VI SA/Wa 1914/12), który zapadł w odniesieniu do oznakowania wędlin oferowanych do sprzedaży luzem. W wyroku tym WSA podkreśla, iż: „Zgodnie z literalnym brzmieniem § 17 ust. 1, w tym jego pkt 2 *rozporządzenia* nie budzi wątpliwości istnienie obowiązku podania nazwy środka spożywczego oraz wykazu składników na wywieszce dotyczącej wędliny bez opakowania lub pakowanej przy sprzedaży. Wśród składników muszą być także wymienione składniki alergenne, użyte w procesie produkcji, co wynika z art. 14 ust. 3 lit. b) *rozporządzenia (WE) nr 178/2002* (podczas podejmowania decyzji, że dany środek spożywczy jest niebezpieczny, należy mieć na względzie informacje przeznaczone dla konsumenta, z uwzględnieniem informacji na etykiecie oraz inne informacje zwykle dostępne dla konsumenta dotyczące unikania konkretnych negatywnych skutków dla zdrowia związanych z daną żywnością lub rodzajem żywności.).

Omawiany przepis § 17 ust. 1 pkt 2 *rozporządzenia* wyraźnie wskazuje na obowiązek (powinność) sprzedawcy w tym zakresie („na wywieszce dotyczącej danego środka spożywczego podaje się w przypadku wędlin – dodatkowo wykaz składników”). Obowiązkiem umieszczenia wykazu składników na wywieszce dotyczącej danej wędliny nie czyni zadość posiadanie w sklepie etykiet z wykazem składników poszczególnych rodzajów wędlin tam sprzedawanych, ani też możliwość udzielenia klientom informacji w zakresie tego wykazu przez przeszkolony w tym celu personel sklepu, skoro przepis stanowi o wywieszce dotyczącej danego środka spożywczego, czyli jak należy rozumieć wystawionego do sprzedaży konkretnego produktu. Informacja ustna o wykazie zaś nie zastępuje tego wykazu. Zatem tylko wykaz składników podany na wywieszce umieszczonej bezpośrednio przy wędlinie (obok, na, przy produkcji) odpowiada prawidłowemu oznakowaniu wędliny, stosownie do tego przepisu. Posiadania wykazu składników poszczególnych rodzajów wędlin w innym miejscu w sklepie, czy też każdorazowego udzielania informacji w tym zakresie przez personel sklepu (na żądanie klienta) nie sposób uznać za oznakowanie wędlin oferowanych do sprzedaży. Takie działania nie odpowiadają dyspozycji przepisu § 17 ust. 1 pkt 2 *rozporządzenia* ani jego celowi, jakim jest prawidłowe oznakowanie wędlin”.

Art. 17 ust. 1 *rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011* stanowi, iż: „nazwą środka spożywczego jest jego nazwa przewidziana w przepisach. W przypadku braku takiej nazwy nazwą środka spożywczego jest jego nazwa zwyczajowa, a jeśli nazwa zwyczajowa nie istnieje lub nie jest stosowana, przedstawia się nazwę opisową tego środka spożywczego”.

W załączniku VI ww. *rozporządzenia* („Nazwa środka spożywczego i konkretne towarzyszące mu dane szczegółowe”), w Części A pkt. 1, doprecyzowano, iż: „nazwa danego środka spożywczego zawiera dane szczegółowe dotyczące warunków fizycznych tego środka spożywczego lub szczególnego przetwarzania, jakiemu został on poddany (np. sproszkowany, ponownie zamrożony, liofilizowany, głęboko mrożony, zagęszczony, wędzony), bądź dane takie towarzyszą nazwie, we wszystkich przypadkach, w których pominięcie takiej informacji mogłoby wprowadzać nabywcę w błąd”.

Informacje w przedmiotowym zakresie znajdowały się na dostępnych w placówce etykietach opakowań zbiorczych, jednak nie zostały podane do wiadomości konsumentów.

Omawiane elementy oznakowania są w przypadku przetworów mięsnych istotne, z uwagi na fakt, że nowoczesne procesy i zabiegi technologiczne (wędzenie, parzenie, pieczenie) dają zróżnicowane efekty wizualne pod względem wyglądu zewnętrznego. Konsument tzw. pierwszej oceny zakupu dokonuje na podstawie selektywnej weryfikacji wizualnej produktu, a następnie zapoznaje się z udostępnionymi przez sprzedawcę informacjami o produkcie. W tym stanie rzeczy brak danych o pełnej nazwie wyrobu jest istotny w celu dokonania świadomego wyboru produktu.

Odnosząc się do etykiet opakowań zbiorczych ustalono również, iż nazwy 4 partii wyrobów wędliniarskich, uwidocznione w miejscu sprzedaży na wywieszkach oraz na etykietach opakowań zbiorczych, nie odzwierciedlają nazw podanych na niniejszych opakowaniach zbiorczych.

Rozbieżności pomiędzy etykietami opakowań zbiorczych, a informacjami zamieszczonymi na wywieszkach, stwierdzono ponadto w odniesieniu do składu wyrobów, m. in. w zakresie procentowej zawartości mięsa (połędwica sopocka), kolejności poszczególnych składników oraz braku informacji o zastosowaniu do produkcji składników powodujących alergie, a także braku wyszczególnienia niektórych substancji dodatkowych.

Przedmiotowe uchybienia stanowią naruszenie art. 7 ust. 1 lit. a *rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011*, który wskazuje, że informacje dotyczące żywności nie mogą wprowadzać w błąd, w szczególności co do właściwości środka spożywczego, a w szczególności co do jego charakteru, tożsamości, właściwości, ilości trwałości, kraju lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji. Zgodnie z art. 7 ust. 2 *rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011* informacje na temat żywności muszą być rzetelne, jasne i łatwe do zrozumienia dla konsumenta. Przede wszystkim nie mogą wprowadzać konsumenta w błąd oraz nie mogą być niejednoznaczne ani dezorientować konsumenta o czym stanowi art. 36 ust. 2 lit. b *rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011*. Informacje na temat żywności ujęte na etykietach każdego opakowania muszą być wyczerpujące, rzetelne i prawdziwe, a także jednoznaczne - nie mogą wprowadzać konsumenta w błąd, co w tym przypadku bez wątpliwości miało miejsce.

Zaznaczyć należy, iż postanowienia *rozporządzenia MRiRW* w sprawie znakowania środków spożywczych bezpośrednio odsyłają do przepisów *rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011*. Zgodnie z art. 44 *rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011* jeśli środki spożywcze są oferowane do sprzedaży konsumentowi końcowemu bez paczkowania lub gdy środki spożywcze są pakowane w miejscach sprzedaży na życzenie konsumenta, Państwa Członkowskie przyjmują szczegółowe zasady dotyczące sposobu przedstawiania danych szczegółowych wymaganych dla środków spożywczych.

Podstawową funkcją oznakowania artykułów żywnościowych jest ochrona konsumenta. Wiąże się ona nierozdzielnie z potrzebą zapewnienia konsumentom dostępu do obiektywnych informacji dotyczących jakości produktu w tym pełnej nazwy produktu łącznie z danymi im towarzyszącymi, a w omawianym przypadku dotyczy informacji o dodatku wody lub też osłonki niejadalnej, składu surowcowego, obecności składników alergennych, jak również danych identyfikujących producenta. Dostarczenie konsumentom podstawowych informacji na temat żywności nie tylko umożliwia im podejmowanie świadomych decyzji o zakupie ale także zapewnia właściwe postępowanie z produktem po dokonaniu zakupu. *Strona* będąca detalistą jest ostatnim ogniwem handlu i ma obowiązek przestrzegania kryteriów ustalonych w przepisach prawa żywnościowego.

Podstawowym celem znakowania artykułów żywnościowych jest dostarczenie kompletnej informacji konsumentowi na temat danego produktu. Prawidłowe oznakowanie środków spożywczych umożliwia właściwą ochronę interesów konsumenta. Główne przepisy określające wymagania w zakresie oznakowania środków spożywczych zawarte są w *rozporządzeniu (UE) Nr 1169/2011*.

Głównym założeniem polityki w zakresie bezpieczeństwa żywności jest szeroko rozumiana ochrona interesów konsumentów. W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie nie tylko kontroli żywności zarówno u producentów, przetwórców i sprzedawców, ale również prawidłowego etykietowania i opakowywania produktów żywnościowych, w tym przekazania konsumentom wszelkich niezbędnych i jednoznacznych elementów oznakowania oraz zamieszczanych informacji o danym produkcie. Wszystkie te przepisy mają gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji.

W myśl art. 9 ust. 1 lit. c w związku z art. 44 ust. 1 lit. a rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011 wyroby żywnościowe znajdujące się w obrocie handlowym muszą informować o rodzaju składnika powodującego alergię występującego w produktach lub użytego przy ich wytworzeniu. Ponadto zakwestionowane produkty zostały wprowadzone do obrotu z naruszeniem postanowień art. 14 ust. 3 lit. b rozporządzenia (WE) Nr 178/2002, który stanowi, że „Podczas podejmowania decyzji, że dany środek jest niebezpieczny należy mieć na względzie informacje przeznaczone dla konsumenta, z uwzględnieniem informacji na etykiecie(...) dotyczące unikania konkretnych negatywnych skutków dla zdrowia związanych dla zdrowia lub rodzajem żywności.” Informacje na temat składników alergicznych stanowią bardzo ważny element oznakowania środków spożywczych, szczególnie dla osób cierpiących na alergię lub nietolerancje pokarmowe. Brak powyższej informacji może spowodować, iż produkty te staną się niebezpieczne dla osób nietolerujących bądź uczulonych na dany składnik.

Art. 17 ust. 5 rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011 odsyła do załącznika VI, który określa szczegółowe wskazania danych towarzyszących nazwie środka spożywczego, w tym informacji dotyczących osłonki niejadalnej (załącznik VI część C) oraz o dodanej wodzie (załącznik VI część A pkt 6). Brak uwidocznienia takowych informacji uniemożliwiła konsumentom dokonanie świadomych wyborów przy ich zakupie. Tak, więc z punktu widzenia konsumenta dokładna informacja o produkcie to ważny element dotyczący kupowanych i spożywanych produktów. Konsument poinformowany o rodzaju użytej osłonki oraz dodatku wody do produktu w sposób świadomy i rozważny podejmie decyzję o zakupie takiego towaru. Po zapoznaniu się z oznaczeniem produktu będzie wiedział, czy dana wędlina zawiera dodatek wody. Konsument nie spodziewają się obecności wody w tego typu żywności, w omawianym przypadku dotyczy szynki konserwowej, szynki włoskiej oraz szynki po góralsku. Zapoznając się z powyższą informacją przed zakupem, konsument będzie miał możliwość wyboru i dokona świadomego zakupu. Ponadto konsument powinien zostać poinformowany o tym, że osłonka wędliny jest naturalna lub sztuczna. Informacje na temat żywności producent podaje na etykiecie każdego opakowania zbiorczego, co w tym przypadku miało miejsce. Informacje w przedmiotowym zakresie znajdowały się na dostępnych w placówce etykietach opakowań zbiorczych, jednak nie zostały podane do wiadomości konsumentów.

W konkluzji powyższego, informacje dotyczące użytych składników do produkcji, zabiegów technologicznych, pełnej nazwy wyrobu, procentowej zawartości mięsa oraz składników alergicznych jak również danych identyfikujących producenta, powinny być dostępne dla konsumenta, bez konieczności podejmowania dodatkowych starań o ich uzyskanie od sprzedawcy. Wobec braku wskazania wyżej wymienionych informacji konsument został pozbawiony możliwości podjęcia decyzji w sprawie wyboru towaru zgodnego z jego oczekiwaniem.

Zapewnienie bezpieczeństwa żywności przez cały okres jej obecności na rynku – od producenta do konsumenta - wynika z ustaleń podstawowego unijnego żywnościowego aktu prawnego jakim jest rozporządzenie (UE) Nr 178/2002, zgodnie z którym żywność niebezpieczna nie może znajdować się w obrocie handlowym

Zgodnie z wyżej opisanymi ustaleniami należy bezspornie stwierdzić, iż przedmiotowe wyroby omawiane w niniejszej decyzji są środkami spożywczymi o niewłaściwej jakości handlowej w rozumieniu wcześniej przytoczonego art. 3 pkt 5 ustawy o jakości.

Art. 17 ust. 2 rozporządzenia (UE) Nr 178/2002 stanowi, że państwa członkowskie ustanawiają zasady dotyczące środków i kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia prawa żywnościowego, przy czym kary te powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające.

W polskim ustawodawstwie przepisy karne określone zostały w *ustawie o jakości handlowej*. Artykuł 40a ust. 1 pkt 3 ww. ustawy stanowi, iż: „Kto wprowadza do obrotu artykuły rolno – spożywcze nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, podlega karze pieniężnej w wysokości do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno - spożywczych do obrotu, nie niższej jednak niż 500 zł”.

OWIIH w myśl art. 40a ust. 5 *ustawy o jakości handlowej*, ustalając wysokość kary pieniężnej uwzględnił stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, zakres naruszenia oraz dotychczasową działalność podmiotu na rynku artykułów rolno - spożywczych i wielkość jego obrotów.

Odwołując się do wskazanych wyżej przesłanek **OWIIH** ustalił:

Stopień szkodliwości czynu, polegający na wprowadzeniu do obrotu 8 partii artykułów rolno-spożywczych niewłaściwie oznakowanych, należy ocenić jako wysoki, bowiem stwierdzone nieprawidłowości w oznakowaniu w istotny sposób naruszały interesy konsumentów pod względem ekonomicznym jak i zdrowotnym.

Przepisy prawa żywnościowego precyzyjnie regulują zakres informacji, jaki konsument powinien otrzymać w momencie dokonania zakupu danego produktu. Należy wziąć pod uwagę, że w miejscu sprzedaży wyrobów wędliniarskich brak było wykazu składników, wobec powyższego konsument został pozbawiony ważnych informacji, chociażby o zawartości mięsa w wędlinie czy też dodatku wody i nie był w stanie prawidłowo rozpoznać oraz ocenić nabywanych przez siebie produktów. Ponadto wielu konsumentów, ze względu na schorzenia np. układu pokarmowego czy alergie pokarmowe, musi wyeliminować produkty, które w swoim składzie zawierają składniki powodujące nasilenie objawów chorobowych. Konsument wiedzę na temat składu surowcowego danego środka spożywczego czerpie w głównej mierze z etykiety opakowania. Niewykazanie w miejscu sprzedaży informacji o składzie produktu, może doprowadzić do zakupu i spożycia środka spożywczego niedozwolonego ze względu na stan zdrowia konsumenta. Spożycie produktu zawierającego składniki alergenne może powodować poważne konsekwencje dla zdrowia i życia konsumenta.

Stwierdzone uchybienia naruszały ogólne zasady dotyczące informacji na temat żywności, określone wprost w art. 3 *rozporządzenia (UE) Nr 1169/2011*, stanowiącym, iż: „*podawanie informacji na temat żywności służy wysokiemu poziomowi ochrony zdrowia i interesów konsumentów przez zapewnienie konsumentom finalnym podstaw do dokonywania świadomych wyborów oraz bezpiecznego stosowania żywności, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań zdrowotnych, ekonomicznych, środowiskowych, społecznych i etycznych*”.

Nieprawidłowe oznakowanie towarów nie pozwala na pełną i jednoznaczną identyfikację produktu, co stanowi nieuczciwą praktykę względem konsumentów, będących słabszym ogniwem na rynku. Brak uwidocznienia danych identyfikujących producenta w odniesieniu do elementów świeżego mięsa handlowego w tym mięsa wołowego, w ocenie OWIIH stanowi poważne uchybienie. Obecnie, w dystrybucji różnego rodzaju podmiotów gospodarczych, oferowane jest do sprzedaży mięso zwierząt pochodzące nie tylko od rodzimych polskich hodowców, a także z krajów państw Unii Europejskiej. W tym stanie rzeczy konsument w sposób oczywisty powinien zostać poinformowany „Kto jest wytwórcą”, a w tym przypadku pozbawiony został tak istotnego oświadczenia. W tym stanie rzeczy nie przekazanie ich konsumentowi stanowi poważne ograniczenie praw nabywcy.

Wysoki stopień zawinienia, ponieważ niedopełnienie obowiązków wynikających z prawa żywnościowego leży wyłącznie po stronie kontrolowanego przedsiębiorcy, który powinien stosować obowiązujące przepisy prawa. Należy zauważyć, że wymogi prawa żywnościowego w zakresie jakości handlowej odnoszą się do żywności oferowanej konsumentom, dlatego też zapewnienie zgodności z tymi wymaganiami spoczywa na każdym podmiocie działającym na rynku spożywczym i jest obowiązkowe także na etapie handlu detalicznego.

Prawidłowe oznakowanie oferowanych do sprzedaży wyrobów jest obowiązkiem przedsiębiorcy działającego na rynku artykułów rolno – spożywczych. Nadto *Strona*, jako profesjonalista, powinna wykazać się odpowiednią wiedzą i dbałością o wprowadzane do obrotu handlowego wyroby. Istotny jest również fakt, iż część prawnie wymaganych oznaczeń znajdowała się na etykietach opakowań zbiorczych, natomiast nie zostały one w sposób rzetelny i prawidłowy uwidocznione konsumentom, co świadczy o zaniedbaniu.

Analizując niniejszą przesłankę, OWIHH wziął pod uwagę fakt, iż *Strona* podjęła natychmiastowe działania naprawcze w zakresie uwidocznienia dla klientów informacji o rzeczywistym wykazie składników oferowanych wyrobów wędliniarskich jak również innych danych wymaganych przepisami praw żywnościowego.

Oceniając **zakres naruszenia** OWIHH uwzględnił fakt, iż zakwestionowane partie nie odpowiadały wymaganiom jakości handlowej nie tylko z uwagi na wprowadzanie w błąd co do nazw przetworów mięsnych, ale również ich składów. Ponadto przedstawione do wiadomości konsumentów informacje zostały uwidocznione w sposób nierzetelny. Brak w miejscu sprzedaży wyrobów wędliniarskich informacji o składnikach alergennych narusza przepisy mające na celu ochronę konsumentów. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące braku wskazania dla konsumenta informacji dotyczącej pełnej nazwy wyrobu łącznie z danymi jej towarzyszącymi tj. dodatku wody, osłonki niejadalnej, składu surowcowego, składników powodujących alergię pokarmowe, danych identyfikujących producenta, naruszają wymagania w zakresie bezpieczeństwa żywności i bez wątpienia były istotne z punktu widzenia właściwości tych produktów.

OWIHH wziął pod uwagę również **dotychczasową działalność przedsiębiorcy**. Ze zgromadzonego materiału wynika, iż *Strona* w okresie 24 miesięcy (luty 2014 r.) była karana przez tut. organ w zakresie naruszenia wymagań *ustawy o jakości handlowej* z tytułu wprowadzenia do obrotu środka spożywczego zafałszowanego w rozumieniu art. 3 pkt 10 *ustawy o jakości handlowej* (dot. sprawy ŻNG.8361.378.2013).

Ostatnią przesłankę wpływającą na wymiar kary pieniężnej, którą uwzględnił OWIHH jest **wielkość obrotów Strony**. Na podstawie zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty w roku podatkowym 2014) nadesłanego do tut. Inspektoratu w dniu 27.08.2015 r. oraz oświadczenia o średniorocznym zatrudnieniu pracowników. OWIHH mając na uwadze kryteria rozdziału 7 ustawy z dnia 2 lipca 2007 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 584 z późn. zm.), zaliczył *Stronę* do grupy tzw. „średnich przedsiębiorców”. W myśl art. 106 wyżej cytowanej ustawy o swobodzie działalności gospodarczej za „średniego przedsiębiorcę” uważa się przedsiębiorcę, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych zatrudniał średniorocznie mniej niż 250 pracowników oraz osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 50 milionów euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczył równowartości w złotych 43 milionów euro.

Adekwatnie do zapisów art. 40a ust. 1 pkt 3 *ustawy o jakości handlowej*, w rozpatrywanym przypadku, można wymierzyć karę pieniężną w granicach od 500 zł do kwoty odpowiadającej pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby być uzyskana przez wprowadzenie do obrotu zakwestionowanych partii, tj. **4739 zł**.

W wyniku oceny przesłanek do ustalenia wysokości kary organ stwierdza, że pomimo, iż stwierdzone nieprawidłowości w istotny sposób naruszały interesy konsumentów, a zakres naruszenia jest wysoki, wymierzenie kary w wysokości tj. 900,00 zł będzie w tym wypadku

wystarczające i odstrasżające, a także spełni swój skutek prewencyjny. OWIiH uwzględnił przede wszystkim pozytywne zachowanie *Strony* w toku kontroli, uznając jednocześnie, że wymierzona kara spełni swoją funkcję prewencyjną i skłoni przedsiębiorcę do przestrzegania przepisów o jakości handlowej, głównie z uwagi na niedopełnienie należytej staranności w zakresie oznakowania produktów oferowanych do sprzedaży „luzem”.

Na podstawie art. 40a ust. 6 i 7 ustawy o jakości handlowej karę pieniężną stanowiącą dochód budżetu państwa, *Strona* powinna wpłacić na rachunek bankowy Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Opolu numer **39 1010 1401 0013 4222 3100 0000** NBP Oddział Okręgowy Opole w terminie **30 dni** od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary stanie się ostateczna.

z up. Opolskiego Wojewódzkiego
Inspektora Inspekcji Handlowej
Anna Lupańska
Naczelnik Wydziału Ochrony Konsumentów
Opolski Wojewódzki
Inspektor Inspekcji Handlowej

Pouczenie:

- Na podstawie art. 127 §1 i 2 oraz art. 129 §1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity z 2013 r. Dz. U. poz. 267 z późn. zm.), od decyzji przysługuje stronie odwołanie w terminie 14 dni do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie, ul. Plac Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa, za pośrednictwem Opolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej, ul. 1 Maja 1, 45 – 068 Opole.
- Zgodnie z art. 40a ust. 8 ustawy o jakości handlowej do kar pieniężnych stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 613).
- Kara pieniężna niezapłacona w terminie staje się zaległością podatkową w rozumieniu art. 51 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 613).
- Zgodnie z art. 16 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity z 2013 r. Dz. U. poz. 267 z późn. zm.) decyzja ostateczna to decyzja wydana w pierwszej instancji i niezaskarżona w odpowiednim terminie.
- Wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji.

Otrzymują:

1. TOMECHNA-Małgorzata Tomechna,
Michał Tomechna-Spółka Jawna
46-060 Prószków
ul. Daszyńskiego 1A
2. BA w/m
3. a/a

MK